

Łączy nas piłka

Ochrona prawno-karna sędziów sportowych

Nowe uprawnienia i praktyczne wskazówki

materiał Kolegium Sędziów PZPN

Opracował: Adam KUPIK

Art. 38a ustawy o sporcie

Ustawodawca zdecydował się na wprowadzenie do ustawy o sporcie art. 38a, który przyznaje sędziom sportowym ochronę prawnokarną przewidzianą dla funkcjonariuszy publicznych.

„Sędzia sportowy, który wykonuje zadania związane z prowadzeniem współzawodnictwa sportowego organizowanego przez:

- ✓ związek sportowy,
- ✓ polski związek sportowy,
- ✓ międzynarodową federację sportową działającą w sporcie olimpijskim lub paraolimpijskim lub inną uznaną przez Międzynarodowy Komitet Olimpijski albo ujętą w wykazie, o którym mowa w art. 11 ust. 2a, lub europejską federację sportową będącą jej członkiem

korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariusza publicznego na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.”

Dlaczego nowe prawo było potrzebne?

Rosnąca liczba przypadków agresji wobec sędziów sportowych oraz niewystarczający poziom ich ochrony prawnej doprowadziły do podjęcia prac nad zmianą przepisów.

Celem ustawodawcy było zwiększenie bezpieczeństwa sędziów na obiektach sportowych, skuteczniejsze ściganie sprawców przestępstw oraz wzmocnienie autorytetu osób prowadzących współzawodnictwo sportowe.

Nowe przepisy mają również przeciwdziałać zjawisku przemocy i agresji podczas zawodów sportowych.

Co oznacza „ochrona przewidziana dla funkcjonariusza publicznego”?

Przyznanie sędziom sportowym ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych **nie oznacza nadania im statusu funkcjonariusza publicznego**. Sędziowie zachowują swój dotychczasowy status, jednak w zakresie ochrony prawnokarnej **korzystają z takich samych mechanizmów ochronnych jak funkcjonariusze publiczni**.

W praktyce oznacza to, że osoby dopuszczające się wobec sędziego sportowego określonych zachowań mogą ponosić odpowiedzialność karną na podstawie przepisów Kodeksu karnego dotyczących funkcjonariuszy publicznych.

Najważniejsze przestępstwa objęte nową ochroną

Przyznanie sędziom sportowym ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych powoduje, że sprawcy agresywnych zachowań wobec arbitrów mogą odpowiadać za przestępstwa określone w Kodeksie karnym.

W praktyce najczęściej mogą mieć zastosowanie następujące przepisy:

- ✓ **Art. 222 k.k. – naruszenie nietykalności cielesnej funkcjonariusza publicznego,**
- ✓ **Art. 223 k.k. – czynna napaść na funkcjonariusza publicznego,**
- ✓ **Art. 226 § 1 k.k. – znieważenie funkcjonariusza publicznego.**

Art. 222 k.k. – naruszenie nietykalności cielesnej funkcjonariusza publicznego

„Art. 222

§ 1. Kto narusza nietykalność cielesną funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 naraża pokrzywdzonego na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a wywołało niewłaściwe zachowanie się funkcjonariusza lub osoby do pomocy mu przybranej, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia.

§ 3. Na wniosek pokrzywdzonego sąd orzeka podanie wyroku skazującego do publicznej wiadomości”

Co oznacza naruszenie nietykalności cielesnej sędziego?

Naruszenie nietykalności cielesnej polega na bezprawnym fizycznym oddziaływaniu na sędziego sportowego podczas lub w związku z wykonywaniem jego obowiązków. Nie jest konieczne spowodowanie obrażeń ani jakiegokolwiek uszczerbku na zdrowiu. Sam fakt naruszenia fizycznej integralności sędziego może stanowić przestępstwo.

W praktyce będą to między innymi: popchnięcie, szarpnięcie, odepchnięcie, uderzenie ręką, kopnięcie, oplucie, rzucenie przedmiotem czy agresywne złapanie za odzież. Dla odpowiedzialności karnej nie ma znaczenia, czy sprawca wyrządził sędziemu widoczne obrażenia.

Przepis chroni sędziego zarówno podczas prowadzenia zawodów, jak i w związku z wykonywaniem funkcji sędziowskiej, np. przed meczem, po jego zakończeniu lub w sytuacji, gdy atak jest konsekwencją podjętych przez sędziego decyzji.

Co oznacza naruszenie nietykalności cielesnej sędziego?

Przepis chroni sędziego zarówno podczas prowadzenia zawodów, jak i w związku z wykonywaniem funkcji sędziowskiej, np. przed meczem, po jego zakończeniu lub w sytuacji, gdy atak jest konsekwencją podjętych przez sędziego decyzji.

Dotychczasowe orzecznictwo sądów powszechnych wskazuje, że jeżeli do popełnienia przestępstwa skłoniła sprawcę błędna decyzja sędziowska to jest to powód wyjątkowo błahy, banalny, który może mieć wpływ na wymiar, jak i wysokość kary dla oskarżonego.

Art. 223 k.k. – czynna napaść na funkcjonariusza publicznego

„Art. 223

§ 1. Kto, działając wspólnie i w porozumieniu z inną osobą lub używając broni palnej, noża lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu albo środka obezwładniającego, dopuszcza się czynnej napaści na funkcjonariusza publicznego lub osobę do pomocy mu przybraną podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 2. Jeżeli w wyniku czynnej napaści nastąpił skutek w postaci ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15.

§ 3. Na wniosek pokrzywdzonego sąd orzeka podanie wyroku skazującego do publicznej wiadomości.”

Co oznacza czynna napaść na sędziego?

Czynna napaść jest przestępstwem znacznie poważniejszym niż naruszenie nietykalności cielesnej. Obejmuje gwałtowny, agresywny atak skierowany przeciwko sędziemu sportowemu podczas lub w związku z wykonywaniem przez niego obowiązków.

Do popełnienia tego przestępstwa dochodzi przede wszystkim wtedy, gdy sprawca działa wspólnie z innymi osobami albo używa niebezpiecznych narzędzi, takich jak nóż, broń palna, petarda, kij, butelka czy inny przedmiot mogący spowodować poważne obrażenia. Czynna napaść może polegać również na użyciu środka obezwładniającego, np. gazu pieprzowego.

Co oznacza czynna napaść na sędziego?

Co istotne, nie jest konieczne faktyczne spowodowanie obrażeń. Wystarczy podjęcie agresywnego działania zmierzającego do wyrządzenia krzywdy fizycznej.

W realiach zawodów sportowych przykładem czynnej napaści może być wspólny atak kilku osób na sędziego, wtargnięcie na boisko w celu pobicia arbitra lub użycie niebezpiecznego przedmiotu wobec sędziego po podjęciu przez niego niekorzystnej decyzji.

Art. 226 § 1 k.k. – znieważenie funkcjonariusza publicznego

„Kto znieważa funkcjonariusza publicznego lub osobę do pomocy mu przybraną, podczas i w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.”

Co oznacza znieważenie sędziego?

Znieważenie polega na użyciu wobec sędziego słów, gestów lub innych zachowań, które mają charakter obraźliwy, poniżający lub uwłaczający jego godności. Przedmiotem ochrony jest nie tylko godność konkretnej osoby, ale również powaga funkcji, którą wykonuje.

W przeciwieństwie do naruszenia nietykalności cielesnej czy czynnej napaści, przestępstwo to nie wymaga użycia przemocy fizycznej. Może zostać popełnione wyłącznie słowami, gestami lub innymi zachowaniami okazującymi pogardę wobec sędziego.

W praktyce za znieważenie mogą zostać uznane m.in. kierowanie wobec sędziego wulgarnych wyzwisk, obelg, poniżających określeń lub wykonywanie obraźliwych gestów podczas prowadzenia zawodów. Należy odróżnić znieważenie od zwykłej krytyki decyzji sędziego.

Jak złożyć zawiadomienie o przestępstwie?

Jeżeli sędzia sportowy padnie ofiarą przestępstwa podczas lub w związku z prowadzeniem zawodów, powinien jak najszybciej zawiadomić organy ścigania. Zawiadomienie można złożyć zarówno ustnie, jak i pisemnie.

Najprostszym rozwiązaniem jest osobiste zgłoszenie się do najbliższej jednostki Policji. Funkcjonariusz ma obowiązek przyjąć ustne zawiadomienie o przestępstwie i sporządzić protokół. W trakcie tej samej czynności pokrzywdzony może zostać przesłuchany w charakterze świadka oraz przedstawić wszystkie okoliczności zdarzenia.

Zawiadomienie można również złożyć w formie pisemnej – osobiście lub listownie. Pismo powinno zawierać dane zgłaszającego, opis zdarzenia, wskazanie miejsca i czasu jego popełnienia oraz – w miarę możliwości – dane świadków i posiadane dowody, np. nagrania, zdjęcia czy dokumentację medyczną.

Jak złożyć zawiadomienie o przestępstwie?

Pamiętaj – po wejściu w życie nowych przepisów przestępstwa popełnione na szkodę sędziów sportowych będą ścigane z urzędu.

Oznacza to, że po złożeniu zawiadomienia ciężar prowadzenia postępowania spoczywa na Policji i Prokuraturze, a nie na samym pokrzywdzonym.

Twoje bezpieczeństwo ma znaczenie

Nowe przepisy mają zapewnić sędziom sportowym realną ochronę prawnokarną podczas wykonywania obowiązków.

Pamiętaj:

- ✓ nie musisz godzić się na przemoc, groźby ani znieważanie,
- ✓ zgłaszaj przypadki naruszenia prawa Policji lub Prokuraturze,
- ✓ korzystaj z pomocy prawnej, gdy wymaga tego sytuacja.

Szacunek dla sędziego to fundament bezpiecznego sportu.

PZPN

Łączy nas
piłka